

Muistelmia Karunkin erämiehitten hirvenpyynnistä ja muustaki mettästyksestä.

Kirj. Esa Vähä

Murt käänt. Terttu Rousu

Alotan tämän muistelun viienkymmenen vuen takkaa. Sillon hirvenmettästyks oli täyelisesti porukkahommaa. Hirvikoiria ei juurikhaan ollu, jotenka jahtimiehet hoijit homman alusta lophuun. Elikkä ukkoja pistethiin ajokethjuunki.

Sillon hirviä oli vähän ja niitten suhtaantuminen ihmiseen oli erilaista ko nykyhään. Pyyntialuheet olit valtavia, eikä autola ajettavia teitä mettiköissä juuri näkyny.

Sai siinä porukka höykkyä, ko hirvet laukot heti kilometritolkula karkhuun, ko sait haijun ihmisestä. Eikä nolhee pyssykhään kovin kasevia. Nolit enimäksheen vanhoista sotilaskiväreistä porattuja suurikaliperisia torrakoita.

Hanhirovan Arvo oli kauon hirviporukan keulamiehenä. Sillä oli koiraki, jonka nimi oli Kassu. Arvo piti miesroikan kousissa, ja onnistuki siinä melko laila oorninkhiin.

Heti ensimmäisenä aamuna Arvo muistutti, että jokhainen kaivaa sitte omat jätöksesä maahan, muuten koiran kans ei ole illala pirukhaan samassa autossa. Ylheesä johtajan sanna kuunelthiin, mutta mettässä sattuu ja tapahtuu - äkkiarvaamatontaki.

Kerran hirviporukka oli tullu Hanhijärvele. Vastarannala seiso komea hirvi, mutta ampumamatka oli liika pitkä. Sillon joku hoksasi, että ottaahan kiviki kimmokheen veen pinnasta, miksei sitte luoti. Niimpä yks miehistä ampua tärhäytti. Vesi vain pikkusen roiskahti, mutta saalis vastarannala kelkutti koiukhoon.

Mettästyksen alkaessa Arvola oli parempi kunto ko Kassula. Sen hoksasi siittä, ko koira juosta nulkutti isänän perässä. Tiukkaa teki monele mieheleikki pysytelä pitkäjalkasen Arvon kantapäilä. Angerian Lauri tuumasiki, ko nolit Arvon kans haavottuhneen hirven perässä, että ei tuon Arpan perässä pysy itte perkelekhään, sillähän on askelki puolta pitempi, ja jälki kahen hänen saaphaan mittanen.

Tehtäviä sortteerattaessa vanhemmat miehet määräthiin passiin ja nuoremat ajokethjuun. Yhteyttä piethiin huutamalla tai mookkaamalla kapuloila puihin. Joilaki oli jo lyhytaaltopuhelin. Härvelin kuuluvuus oli kuitenkin aika surkea.

Yks rämäkkä-ääninen Ransi ölvisteli, että hällä on omasta takkaa semmonen puhelin, ettei mithään härveliä tartte. Ja taisi mies siinä asiassa totta porissa.

Kerran ko molin Laurin kans ajoketjussa ja huikkasin sille jotaki. ”Älä senkalu huuu!” se karehtu ja käski viheltää jos tarttee jotaki ilmioneerata. Laurista on jääny miehleen seki, ko soli passissa ja mie sain hätyyitettyä hirven sen hollile. – Mitäs vasten sie et ammu! mie rääkäsin. Samassa posahti ja heti perhään : - kyllä mie nyt sinun kans pärjään. Hirveltä oli etujalka poikki ja Lauri sai lopetettua sen siihen paikkaan.

Ko mettäteitä ei tuolon ollu, ajomiehitten oli marsittava autolta ketjun lähtöpaikale. Se saatto olla jopa kymmenen kilometriä ja toinen kymmen kerty helposti itte ajosta. Joskus yövymä jollaki kämpälä ja aamuvahasela jatkoma taas hirvitten jahtaamista.

Merkkilaukhauksen sai ampua jos ajomies havatti hirven painelevan kohti passiketjua. Muuten tyhjä räiskeminen oli kieleetty. Kerran kuitenkin kuulu ajomiehen suunasta kolme possausta. Ko ampujalta utkathiin, oliko se nähny hirven, se sano, että en nähny, mutta kuulin kyllä töminän.

Jossaki vaiheessa hirvet hupenit ja kaatoluvat pienenit. Arvo anto porukale tarkan selonteon, minkäikäsen elukan sai ampua - ja jokhainen kaato piti heti ilmottaa toisile merkkilaukhauksela.

Seuraava taphaus sattu Kaakamovaaran alla: Jäljelä oli ennää yhen vasan lupa. Vastasatahneessa lumessa jälistäminen oli helppoa. Passiketjussa oleva Ransi toivo syämesä pohjasta, ettei vasa osus sen kohale. Niin kuitenkin kävi, että kohta emä ja vasa lönkyttelit essiin ja tulit aivanko tyrkyttähmään itteäsä Ransile. Sitä äimistelessä Ransi havatti elläinten kaartavan ja Heikin passipaikale. Heikki sihtasi ja laukasi. Vasa putosi kötähleen. Heikki tyhjensi asseen taihvaale ja lähti nulkkasehmaan saahliin tykö. Mutta vasa könyysi pysthөөн. Heikillä oli kankea turkki päälä ja panokset repussa. Ennen ko pyssy oli taas latinkissa vasa ja emä olit

pötkihnee näkymättömiin. Pari päivää met niitä jälestimä ja saima toeta, ettei raahnaan jääntiä ollu tapahtunu. Vasa sai jatkaa riskiä hirvenelämää emosa rinnala.

Mieshaaveria meän sakile ei isomasti sattunu. Yhesti vain liipasi läheltä, ko laon seinustalle nukahtanu passimies herätethiin ampumala toisen puolen seihnään.

Hirvikanta kävi melko vähänä 1980-luvula. Lupia ei saanu ko peijashirven verta. Onneksi kanta lissäänty hopusti ja nykyhään kaatolupia pystythään myöntähmään ennätysmäärin.

Karunkin Erämiesten hirviporukka on jakkautunu seittehmään eri seuruheeseen ja miesluku on liki kolmikertanen entiseen nähän.

Hirvitten käyttäytyminenki on muuttunu; mettähirvistä on tullu peltoelläimiä ja kartanoitten tuhoajia. Mettissä net pillaava taimikot heti alkuvaiheessa. Maantielä pöykköilevä varsinki ylivuotiset vasat ja saava aikhaan pahoja liikeneonnettomuuksia.

Nykyhään hirvimiehet on innostuhnee käyttähmään apuna tarkotusta varten jalostettuja ja opetettuja koiria. Tietä pitkin pääsee huristahmaan pitkin mettiä ja mönkijälä saapii hirvenruhon kuskattua näppärästi kaatopaikalta nylkyvajale. Ennenaikhaan suurta elukkaa joutu traakaahmaan miesvoimin kilometritolkula. Voipiiki sanoa, että nykyinen hirvenmettästys on ko pyhän pitoa entiseen verrattuna.

Viiskymmentä vuotta sitte ei kukhaan olis uskonu, että suuret peot tuleva vielä näihin maisehmiin. On karhuja ja ilveksiä – näkkeepä vuosittain merkkiä suenki liikheistä.

Miepä selitän teile vanhan taphauksen mitenkä käypii, ko karhu sattuu ihmisen kohale. Tuohon aikhaan lehmät olit etupäässä syyspoikivia ja laiunsit mettässä. Ko maito ei pakottanu tuumissa net saatot laukkoa sienitten persouksissa kauas kotoa ja miehenpuolet sait hakea ne lypsypaikale.

Kerran Nahkiaisojan Eetu oli tämmöselä reisula Kaakamovaaran kupheessa Haapamaahan vievän mettätien varressa. Lehmät kohatessa, se huomasi, että yhen sölässä oli karhu. Eetula ei ollu matkassa muuta asetta ko kirves. Rohkeana miehenä Eetu huitasi karhua kirhveelä. Se osu

etujalan taka. Karhu suuttu ja karsi Eetule päälle. Se puri miestä käestä ja reiestä. Onneksi Eetula oli kessumassi housun taskussa eli siinä kohtaa mihinkä peto hampaasa iski. Karhu kauhistu kessun makua ja haijua ja löysäsi irti. Eetu pinkasi lähelä olevan kivenjärkeen päälle ja alko huutamaan apua. Karhu sai tarpheeksi ja löntysti matkhoisa. Eetusta tuli käsivaivanen lopuksi ikkää. Kivi, joka pelasti Eetun hengen, sai nimeksi ”karhukivi”. Myöhemmin tientekijät särit sen tietämättä, mitenkä arvokas tarina siihen liitty.

Eetun sepustukset karhusta menit kuuroile korvile. Eihän semmosia otuksia uskottu näilä main ees olevan. Porinat otethiin toesta vasta vuositten päästä, ko Ylimartimon Alpetti kaato pesästä hangele nousseen karhun, jonka etujalan takana oli kirhveen tekemä arpi.

Tämä sama karhu oli oikea lehmitten tappaja. Soli kellistäny Tervolan ja Karunkin seu`uilta kaikkihaan parikymmentä lehmää. Siksi sitä kuttuthiin ”isoksi pahantekijäksi”. Soli niin suuri, että ko sen ruho haethiin mettästä kolmitakkasela, niin pää oli sevissä ja takajalat roikut reen perässä.